

к.е.н., доц.Авраменко О.В.,
доцент кафедри економіки,
управління підприємствами та логістики
ХНЕУ ім.. С. Кузнеця
avramenkoev@mail.ru

Особливості транспортно-експедиційного обслуговування

Сьогодні транспортно-експедиторське обслуговування розглядається як цілісна система доставки, що включає доставку товару від виробника до споживача і виконання пов'язаних з нею вантажно-розвантажувальних робіт, страхування, складування, зберігання, пакування, ведення розрахунків тощо. У розвинутих країнах експедитор є основною сполучною ланкою між вантажовідправником, перевізником і вантажоодержувачем.

Протягом останніх 10-15 років в країні відбуваються докорінні зміни частки експедиторського капіталу в транспортному підприємстві й експедиторських послугах, в організації процесу перевезення вантажів. Вони є наслідком наукової та технічної реорганізації на транспорті, що виявилася у контейнеризації вантажної маси і переході на мультимодальні технології організації перевезень.

Коскіна Ю.А. [1] транспортно-експедиторську діяльність визначає як надання послуг транспорту, які мають у собі комплекс процесів, операцій і дій, з котрих деякі є основними і невід'ємними елементами доставки товарів, а інші носять допоміжний характер, які сприяють виконанню основного процесу транспортування [1, с. 235-236].

Необхідно зазначити, що в умовах ринкової економіки підтверджується важлива організуюча та системоутворююча роль транспортно-експедиторської діяльності в процесі формування логістичних технологій, як при реалізації

зовнішньоторговельних зв'язків, так і при організації транзитних потоків вантажів і транспортних засобів через територію України.

На сучасному етапі ускладнення організації функціонування транспортних систем і підвищення вимог до транспортних операцій за показниками стійкості, надійності, безпеки і конкурентоспроможності особливої актуальності набуває проблема формування ефективного транспортного експедиторства. Проблематика цього питання полягає у недостатньому розвитку галузі, а саме у її фінансуванні і розширенні сфер її діяльності. Система показників оцінки ефективності транспортного обслуговування зовнішньоекономічної діяльності може бути використана для оцінки результатів реалізації програм розвитку сфери експедиторських послуг та морської транспортної галузі, а також при формуванні транспортної політики України [4, с. 18].

Актуальність розробки нових підходів щодо вдосконалення системи транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємств, науково-методичних аспектів управління ефективністю експедиторських компаній обумовлена економічною доцільністю розширення експорту транспортних послуг та розвитку зовнішньої торгівлі в цілому.

Сьогодні в Україні більш ніж 80% перевезень на усіх різновидах транспорту здійснюється безпосередньо при участі міжнародних експедиторів. Транспортно-експедиторська діяльність виконує посередницькі функції між експортером і імпортером, що спрощує здійснення зовнішньоторговельних операцій. Транспортно-експедиторські послуги надаються замовнику при експорті з України, імпорті в Україну, транзиту по території України або іншим державам, а також при перевезеннях по території України. Отже, експедитори – це не тільки посередники між власниками вантажів і перевізниками, вони ведуть активну маркетингову працю на ринках транспортних послуг, приймають участь у підготовці вантажів до перевезень, супроводжують їх на шляху транспортування, забезпечують вимоги відправників відносно доставки вантажів від пункту призначення до місця прибуття, виконують функції

операторів при здійсненні міжнародних перевезень. Експедитори та їх об'єднання відповідно до законодавства, з метою удосконалення транспортно-експедиторських послуг, покращення їх якості та конкурентоспроможності, можуть на добровільних засадах сертифікувати якість своїх послуг відповідно до існуючих стандартів та здійснювати професійну підготовку фахівців, підвищення кваліфікації спеціалістів транспортно-експедиторських підприємств. Об'єднання експедиторів, з метою вдосконалення та прискорення інтеграційного процесу входження в світовий ринок транспортно-експедиторських послуг, можуть розробляти, затверджувати та погоджувати умови здійснення транспортно-експедиторської діяльності та інші акти, що передбачені їх установчими документами [3, с. 87].

Транспортування можна визначити як ключову комплексну складову, пов'язану з переміщенням матеріальних ресурсів або готової продукції певним транспортним засобом у логістичному ланцюзі, і яка складається з комплексних та елементарних складових, таких як експедирування, вантажопереробка, пакування, передача прав власності на вантаж, страхування.

Транспортно-експедиторські підприємства, регулярно транспортуючи велику кількість вантажів, мають знижку за фрахт суден та інших транспортних засобів, що зменшує фрахтові витрати їхніх клієнтів. Цим компенсується вартість послуг транспортно-експедиторських підприємств для експортерів та імпортерів [2, с. 277].

Важливість транспортування у логістиці пояснюється не тільки великою питомою вагою транспортних витрат у загальному обсязі логістичних витрат, але і тим, що без транспортування неможливе існування матеріального потоку.

З розвитком логістичних систем суттєво змінюється важливість транспортного засобу. У сучасних умовах транспортне обслуговування визначається не інтересами окремого відправника (одержувача), а оптимальним співвідношенням витрат і прибутку в зазначеному циклі виробництва і споживання.

Потрібно відзначити, що в останні роки транспорт, як елемент інфраструктури, все частіше бере на себе нетранспортні функції, звільняючи споживача від розподільчих і збутових операцій. Таким чином, транспорт перестає бути відособленою галуззю економіки, яка продає послуги з переміщення вантажів, а частіше виступає як виробник широкого кола послуг, здійснюючий комплексне обслуговування.

Отже, сьогодні важко уявити сучасний світ без транспортно-експедиторської діяльності і без надання транспортно-експедиторських послуг, тому що найбільший прибуток в бюджет України несе експорт товарів та послуг на зовнішній ринок та забезпечує надійність, комфорт і цілісність товарів. Транспорт є основною ланкою, яка зв'язує продавця і покупця. Мета транспортування – своєчасна доставка вантажу у визначеному стані в кінцевий пункт призначення. Перевезення, незалежно від виду транспорту, може суттєво впливати на зміну кінцевої вартості товару. Тому важливо забезпечити перевезення за безпечним маршрутом, з якісним сервісним обслуговуванням і при найменших витратах.

Перелік використаних джерел: 1. Артем'єв С.П. Розвиток та організація міжнародних автомобільних перевезень : Навчальний посібник / С.П. Артем'єв, В.М. Донський.—М.: Транспорт, 2004. – 311с. 2. Воркут А.І. Вантажні автомобільні перевезення / 2-е вид. перер. і доп. / А. І. Воркут. – К.: Вища школа, 2005. — 448 с. 3. Глогусь О. Логістика : навчальний посібник / О. Глогусь; Тернопільська академія н/г. —Тернопіль : Економічна думка, 2007.— 168 с. 4. Кальченко А.Г. Основи логістики : навчальний посібник/ А. Г. Кальченко. —К. : Знання, 2003. — 136 с.